

Stockholm, den 5 december 2005

Justitiedepartementet
Enheten för
103 33 STOCKHOLM

Ang Remiss av SOU 2005:38 ”Tillgång till elektronisk kommunikation i brottsutredningar m” Ert diariernr Ju2005/4823/Å

Stiftelsen för Internetinfrastruktur (IIS), som har lämnats tillfälle att yttra sig över rubricerade remiss, får med anledning därav anföra följande.

Sammanfattning

IIS, som delar uppfattningen att det är angeläget att utreda möjligheterna att effektivisera och anpassa rättsväsendets till informationssamhällets tekniska förutsättningar och då särskilt att göra regler teknikneutrala och att modernisera rättegångsbalkens och annan relevant lagstiftnings terminologi, vill framhålla att rubricerade utredning inte klargör i vilken utsträckning domännamnssystemet (DNS) och sådan verksamhet som administration av toppdomäner utgör också inbegrips i den begreppsomenklatur som föreslås. Är så fallet bör det tydliggöras. Detta är särskilt viktigt eftersom Internet är på god väg att bli den viktigaste och vanligast förekommande kommunikationskanalen i ett modernt samhälle.

I utredningen föreslås att lagen om elektronisk kommunikation skall kompletteras med bestämmelser som reglerar utlämnande av uppgifter utanför en förundersökning. IIS anser att sådana bestämmelser också bör föreskrivas för sådana verksamheter som inte omfattas av lagen om elektronisk kommunikation men som bedriver jämförbar verksamhet. Därmed skulle säkerställas att också andra än teleoperatörer kan hantera frågan om utlämnande av personuppgifter i enlighet med lagstiftarens intentioner och enligt tydliga bestämmelser.

Allmänna synpunkter

Det är av synnerlig betydelse att all lagstiftning i största möjliga utsträckning görs oberoende av den snabba tekniska utvecklingen och att begreppsomenklaturen ses över och anpassas till informationssamhällets förutsättningar.

IIS är domännamnadministratör för den nationella toppdomänen .se och därmed ytterst ansvarig för administrationen därav. Typiskt sett är sådan verksamhet inte föremål för särskild lagstiftning i Sverige. Av förarbetena till lagen om elektronisk kommunikation – Lek -

(prop.2002/2003:110) följer t.ex. att lagen inte kan tillämpas på andra adressrymder än nummerplaner, och det anges uttryckligen att domännamn inte omfattas av Lek . Det får därmed också hållas för sannolikt att inte heller de definitioner som används i Lek är tillämpliga på administration av en toppdomän. För det fall DNS-relaterad verksamhet överhuvudtaget omfattas av Lek – och det är inte klarlagt – är det en verksamhet som faller inom begreppet ”tillhörande installation”. Regeringen har dock i proposition 2004/2005:175 föreslagit en lag om tillsyn över nationella toppdomäner för Sverige. Något som ytterligare förstärker att Lek inte är tillämplig på administration av en toppdomän eller på DNS. Lagen är avsedd att träda ikraft den 1 juli 2006, från vilket datum således administrationen av .se blir föremål för reglering. Andra toppdomäner är undantagna från lagens tillämpningsområde, men det är inte den som fullgör någon del av administrationen av .se på uppdrag av domänadministratören, t.ex. insamlande av kunduppgifter eller drift av namnservrar. Mot bakgrund härav och mot bakgrund av att kommunikation över Internet mellan användare som använder domännamnsadresser och tillhandahållande av information på hemsidor/domännamnsadresser är på väg att bli det viktigaste kommunikationsmedlet anser IIS att utredningen bör kompletteras med en analys angående om domännamn också skall inbegripas i utredningens förslag såvitt avser begreppsnomenklatur, eller inte.

IIS stöder förslaget att relevanta regler förs samman i rättegångsbalken. Det gör reglerna överskådliga för både myndigheter och enskilda, något som sannolikt också bidrar till att tillvarata intresset av skydd för personlig integritet.

Mot bakgrund av IIS erfarenheter av aktuella frågeställningar och den egna verksamheten vill IIS också framhålla följande. I dag omfattas utlämnade av uppgifter om innehavare av se-domäner av bestämmelserna i personuppgiftslagen (PuL). Det kommer också fortsättningsvis vara fallet efter den 1 juli 2006. Några särskilda bestämmelser om utlämnade av uppgifter till brottsbekämpande myndigheter likt enligt Lek föreskrivs inte. IIS är istället hänvisat till PuL för det fall en begäran framställs från t.ex. en polismyndighet om utlämnande av uppgifter om vem som har ett visst domännamn eller andra uppgifter om denne. Denna fråga har aktualiserats flera gånger och ställt IIS inför svåra avvägningar. Skall t.ex. IIS mot bakgrund av PuL tillmötesgå en begäran från en polismyndighet i fall där förutsättningarna inte medför skyldighet för en teleoperatör att lämna ut uppgifter enligt Lek ?

Det är t.ex. kriminalpolisens uppfattning att den inte behöver redogöra för IIS om grunderna för en begäran om utlämnande av uppgifter om en domännamnsinnehavare och att en sådan begäran faller inom ramen för en enskild polismanns tjänsteansvar. Datainspektionen å andra sidan (Jfr DI:s ärende nr 1449-2005) anser att IIS, som den uppgiftsutlämnade parten, måste göra en prövning i varje enskilt fall mot bakgrund av bestämmelserna i PuL. I fall som dessa kläms IIS således mellan skilda uppfattningar hos två centrala förvaltningsmyndigheter. IIS har också haft anledning att fundera över om det har betydelse om det är en förundersökningsledare som begär utlämnande hos IIS istället för en enskild polisman. För IIS del är det därför önskvärt och angeläget att föreliggande utredning också kan kompletteras med klargöranden av vad som gäller vid polismyndighets begäran om utlämnade av uppgifter för det fall att beslut om husrannsakan eller liknande inte är aktuellt. Självklart vill IIS efter bästa förmåga bidra till att underlätta för rättsväsendet, men det får inte ske under former som medför att

utlämnandet i sig blir olagligt och att IIS i sin strävan att vara behjälplig bryter mot PuL, eftersom det i sin tur medför konsekvenser för IIS och för den enskilde som berörs därav.

IIS anser mot bakgrund av vad som anförts ovan att utredningen bör kompletteras med en analys av under vilka förutsättningar en domännamnsadministratör skall lämna ut uppgifter till rättsvårdande myndigheter och i vilken utsträckning domännamnsadministratören är skyldig att självständigt värdera och bedöma lagligheten i en begäran från t.ex. en polismyndighet jämfört med att okritiskt bara tillmötesgå en sådan begäran. Det sistnämnda torde inte vara förenligt med samhällets generella krav på skydd för personlig integritet, som det t.ex. kommit till uttryck i Lek. Om lagstiftaren funnit anledning att närmare reglera när en teleoperatör är skyldig att lämna ut personuppgifter bör ju rimligen samma skäl på motsvarande sätt också gälla för en domännamnsadministratör. IIS anser därför att ovan omnämnda lag om tillsyn över nationella toppdomäner för Sverige bör kompletteras i enlighet härmed.

I utredningen redogörs också för att polisen önskar rätt att likt regionala alarmeringscentraler inhämta uppgifter om abonnemang från teleoperatörer. Utredningen måste göra tydligt huruvida en sådan skyldighet också skall sträckas ut att gälla t.ex. domännamnsadministratören av en toppdomän.

För stiftelsen för Internetinfrastruktur

Olof Hallström
Generalsekreterare